

VLADIMIR MAKUC • Slike in kipi

ZKŠT Žalec • Savinov likovni salon, Žalec • 5. 3.–30. 4. 2021

Velika pokrajina z ležečo ženo in soncem, 1973, disperzijska tempera, barvne voščene krede in kolaž na lesonitu, 110 x 75 cm

Pokrajina s škrlancem (rjava), 1990, disperzijska tempera, škrlj, steklene črepinje, barvne voščene krede in mivka na vezani plošči in lesu, 85 x 59,5 cm

Pokrajina z volom in hudournikom, 2002, disperzijska tempera, barvne voščene krede in mivka na platnu, 50 x 60 cm

VLADIMIR MAKUC • Slike in kipi

*Hudourniki se zavrtijo v poletu,
čuk si pomane oči,
ptice sedajo na zvonice
in se spreletavajo po umetnikovem spletu.
Milček Komelj*

Ptice in poezija so neločljivo povezane z žlahtno likovno zapuščino Vladimirja Makuca. Ptice pomenijo umetniku pogost vir inspiracije, njihove upodobitve pa so često navdih pesnikom. Makuc je pesnik po naravi in tudi pesnik izbrane narave. Najprej je to najožje domače okolje Solkana, potem Goriške in širše Primorske. »Seveda ne mislim, da so moji motivi tako ozko lokalno pogojeni, širši okvir zanje je ves Kras, h kateremu spadajo tudi Dalmacija, Istra, celo Portugalska in Sredozemlje nasloh. Zame je to simbol za ves svet,« pojasnjuje umetnik.

Makučevo opustelo kraško pokrajino že od vsega začetka oživljajo človeške in živalske figure. Nekatere se v intervalih ciklično pojavljajo vse do konca, čeprav so se mu ugnezdile v spomin pred desetletji. V mislih imam ženo z drvmi, arhaično prikazen iz okolice Hrastovelj, ki se je, kot je rekel, »preselila vame in me ni več zapustila«. Podoben vtis so nanj naredili voli z dolgimi rogovi, ki so jih tod še uporabljali pri delu. Ne le posamezne nadrobnosti iz živega sveta v tem z arhaiko zaznamovanem zakotju, temveč tudi v cerkvene zidove vrezani zapisi, ki bi jim danes rekli grafiti, so se preselili na grafične liste in pozneje tudi slikarska platna. Hrapava površina zidov je kar klicala po reliefnem tisku v grafiki, v slikarstvu pa sugerirala grobo povrhnjico, ki jo je umetnik dosegel z dodajanjem peska, odkruški beleža, delci stekla ter celo ptičjimi peresi in školjkami, nabranimi v umetniški koloniji v Sečoveljskih solinah. V vsem tem že zaznavamo izrazito težnjo po obvladovanju tretje dimenzije, najprej v globokem reliefu in končno v obli plastiki.

Kiparsko poglavje ima v umetnikovem opusu poseben status, čeprav je motivika domala ista kot v slikarskem in grafičnem mediju. Tudi nekateri dodani materiali so nam domači že iz slikarskega sveta. Navsezadnje so lesene ptice tudi poslikane. Novum pa predstavljajo uporaba porcelana in nenavadni podstavki v obliki hiše. Ta pomanjšana arhitektura je v resnici reminiscenca na značilne stavbe, ki so pritegnile umetnikovo pozornost, ko je potoval po severu Portugalske. Gre za značilne kamnite kašče, zgrajene na robu vasi in postavljene na stebričke vsaj meter od tal, ki bi jih lahko kot etnološko posebnost primerjali z našimi kozolci. Na strehe so posedle ptice, krasijo pa jih tudi vgravirane risbe in barvite steklene črepinje, ki opozarjajo na ranljivost živih bitij. Na eno od streh se je zleknila gola Leda, na drugi srečamo mitološkega bika. Krhke porcelanaste plošče je Makuc uporabil tudi kot slikarsko podlago za svojevrstno bukolično pripoved. Osnovo za vse naštete zgodbe v grafiki, slikarstvu in kiparstvu pa predstavlja risba, ki se ji mojster ni odrekel do zadnjega, dokler je lahko v spremljal Vzlete in Prelete svojih ljubih ptic. Priletele so tudi v njegovo zadnjo Pokrajino z lastno podobo.

Breda Ilich Klančnik

Evropa – Leda, 1997, porcelan, 36 x 35,5 x 22 cm

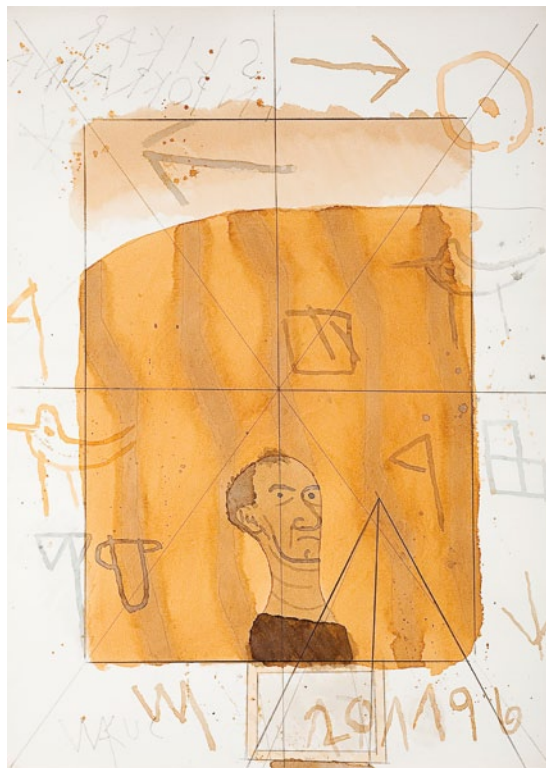

Pokrajina z veliko belo ptico, 1997, porcelan, temna glina, 38,5 x 36 x 23 cm

Ptič, 2003, gvaš, svinčnik, barvne krede, papir, 37 x 25 cm

Vladimir Makuc, grafik in slikar, se je rodil 8. maja 1925 v Solkanu pri Gorici. Ker je njegovo šolanje na učiteljski šoli v Gorici prekinila 2. svetovna vojna, je diplomiral šele po kapitulaciji Italije leta 1943, nato je bil v partizanih. Leta 1946 se je vpisal na Šolo za umetno obrt v Ljubljani, kjer je maturiral v razredu prof. Zorana Didka. Leta 1950 je opravil

Slikar in pokrajina, 1997, akvarel, svinčnik, papir, 100,5 x 71,5 cm

Vladimir Makuc je po Venu Pilonu drugi klasik iz slovenske likovne zakladnice, ki ga Savinov likovni salon Žalec predstavlja v okviru štiriletnega projekta *Misel*, vrojena v času, liniji in teksturi.

Za pomoč pri izvedbi razstave se zahvaljujemo Goriškemu muzeju Kromberk - Nova Gorica in umetnikovi družini, ki so nam dala na razpolago dela za razstavo.

Kustosinja razstave: Breda Ilich Klančnik in mag. Alenka Domjan • Fotografija: Matjaž Prešeren • Tisk: Grenko tisk • Naklada: 150 / Leto izdaje: 2021

Razstavo, ki sodi v štiriletni projekt *Misel*, vrojena v času, liniji in teksturi, je pripravil Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec • marec – april 2021

Na naslovni strani:

Vol na strehi, 1997, disperzijska tempera, steklene črepinje, barvne voščene krede in mivka na vezani plošči in lesu, 60 x 50 cm

sprejemni izpit na Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani in študiral pri profesorjih Božidarju Jakcu, Mariju Preglju, Gabrijelu Stupici, Riku Debenjaku, Maksimiu Sedeju, Francetu Miheliču in Slavku Pengovu. Po diplomi leta 1954 je opravil še podiplomski program iz restavratorstva pri prof. Mirku Šubicu. S štipendijo Sklada Moša Pijadeja se je leta 1960 dva meseca izpopolnjeval v ateljeju Johnnija Friedlaenderja v Parizu.

Sprva se je posvečal predvsem grafiki, priložnostno tudi oblikovanju, knjižni opremi in restavriranju ter kopiranju gotskih fresk za Narodno galerijo. Po letu 1980 je grafiko za nekaj časa opustil ter se intenzivno posvetil slikarstvu. Preizkusil se je tudi v kiparstvu, keramiki in izdelavi osnutkov za tapiserije. Sodeloval je na številnih skupinskih razstavah doma in po svetu. Med najpomembnejšimi samostojnimi preglednimi razstavami podčrtajmo retrospektivo, ki jo je Goriški muzej leta 1985 pripravil ob umetnikovi šestdesetletnici, razstavo *Sto grafičnih listov 1957-1995*, ki so jo postavili v MGLC (galerija Tivoli) leta 1995 in ji sedem let pozneje dodali še pregled slikarskega in kiparskega opusa ter končno poslednjo razstavo iz leta 2016 – Vladimir Makuc 60 let ustvarjanja, katere otvoritve na Ljubljanskem gradu pa umetnik žal ni več dočakal. Preminul je junija 2016 v Ljubljani.

Makucova dela se nahajajo v številnih javnih in zasebnih domačih in tujih zbirkah. Za svoj opus je prejel številne nagrade doma in na tujem. Med najprestižnejšimi omenimo Prešernovo nagrado (1979), nagrado Riharda Jakopiča (1987), nagrado na 22. mednarodnem bienalu grafike v Ljubljani (1997), glavno nagrado na 6. bienalu slovenske grafike na Otočcu (2000) in Župančičevo nagrado (2015). Leta 1979 je dobil odlikovanje Red dela z zlatim vencem, leta 2015 pa ga je predsednik Republike Slovenije odlikoval s Srebrnim redom za zasluge.